

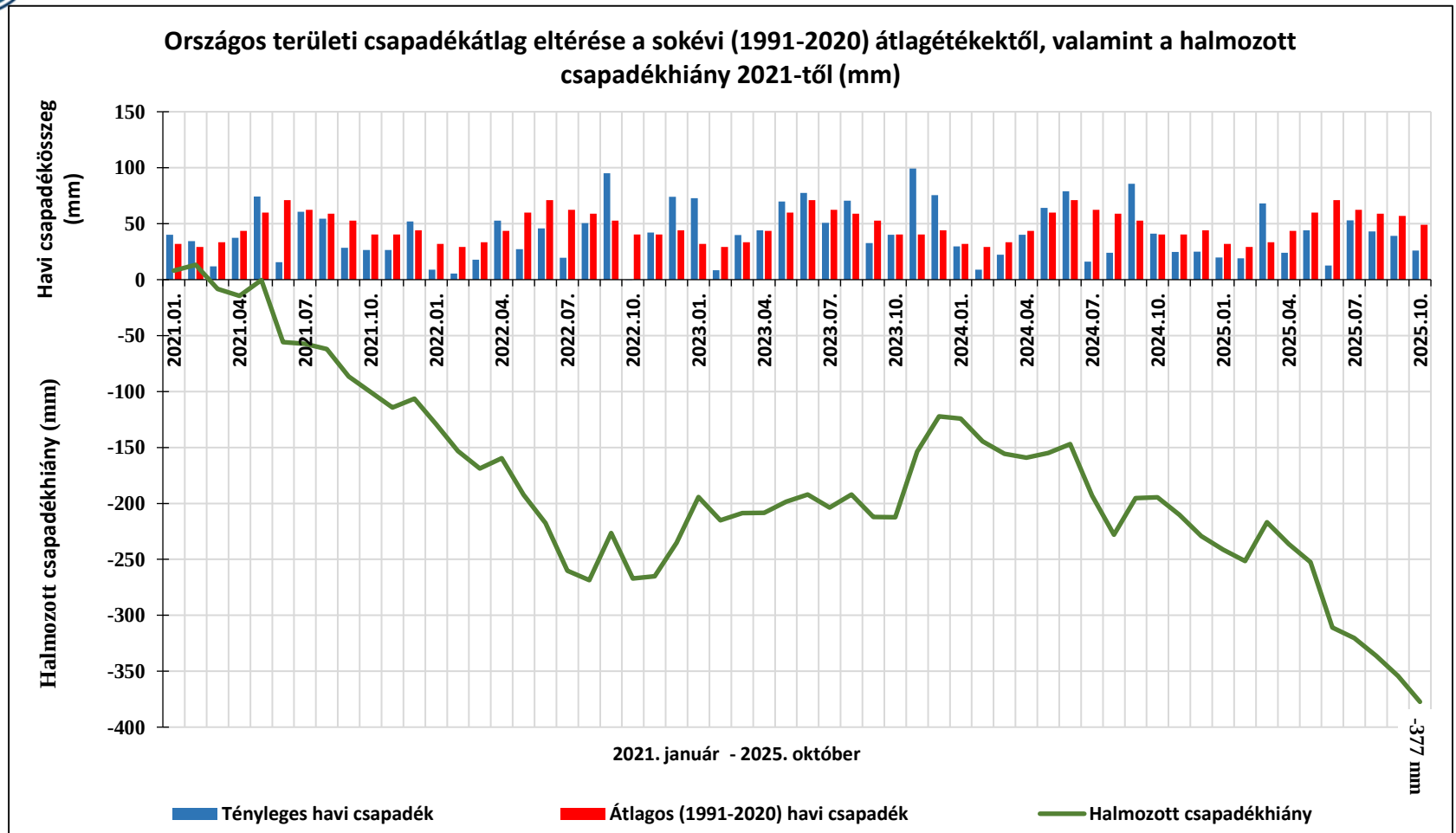
Tájékoztató a Homokhátsági vízgazdálkodási program előrehaladásáról, továbbá a Margitta sziget fejlesztési lehetőségeiről

11.

- Előadó: **Gacsályi József**
*Országos Vízügyi Főigazgatóság
műszaki főigazgató-helyettes*
- Dátum: 2025. november 28.

Hidrometeorológiai helyzet (csapadék hosszútávú alakulása)

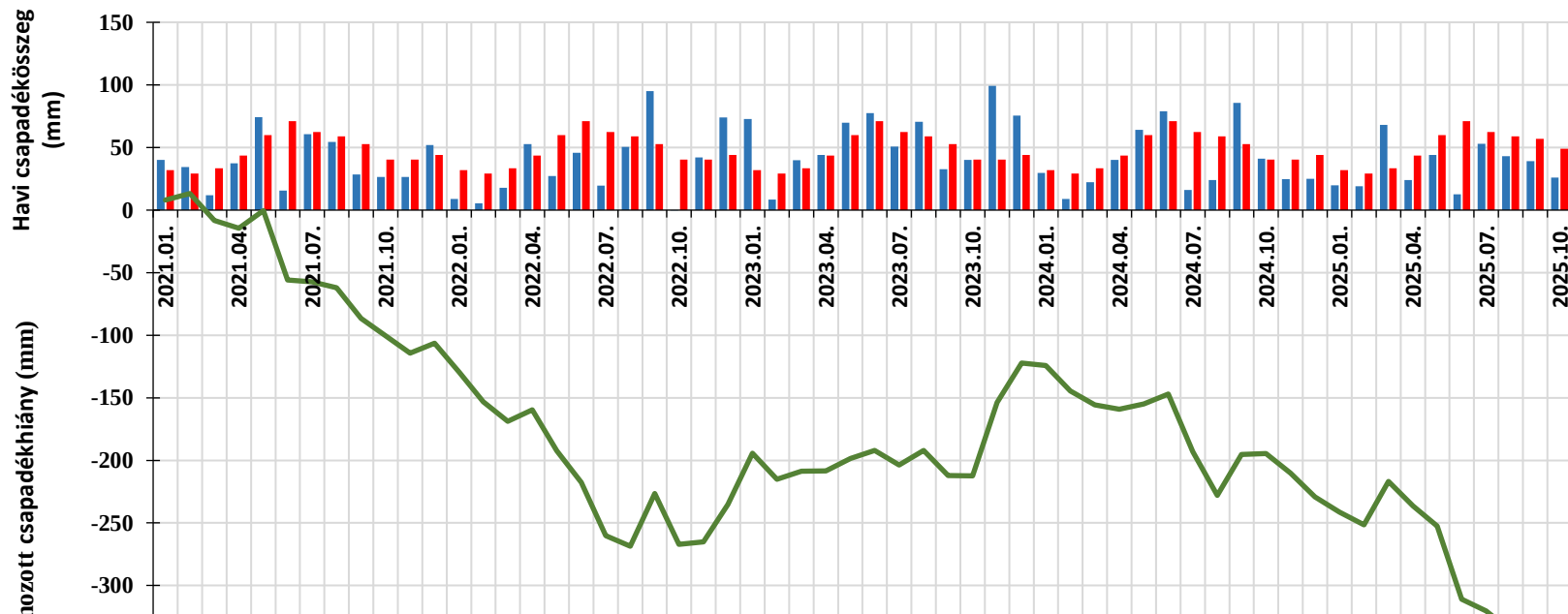

A 30 éves országos területi csapadék átlagérték 568 mm, az elmúlt 12 hónap értéke 398 mm. Tehát tavaly november 1- óta mintegy 183 mm-rel nőtt a csapadékhiány országos szinten. A 2021. január 1 -óta görgetett érték tekintetében 2025. október 26-ra -377 mm-es szintre süllyedt a halmozott csapadékhiány értéke.

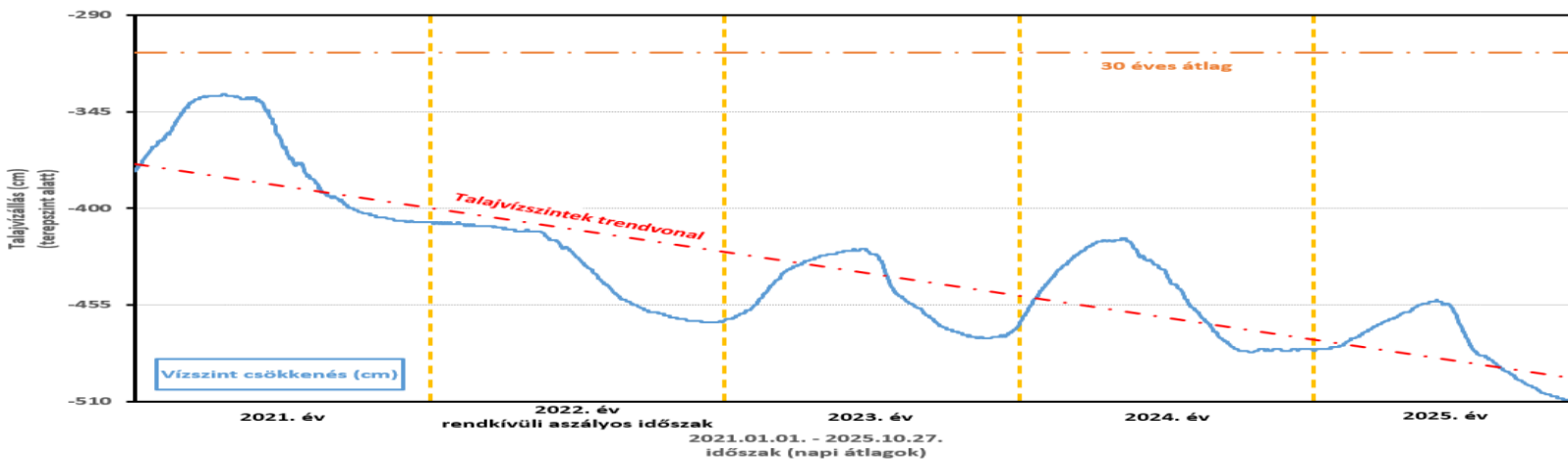

Hidrometeorológiai helyzet (csapadék hosszútávú alakulása)

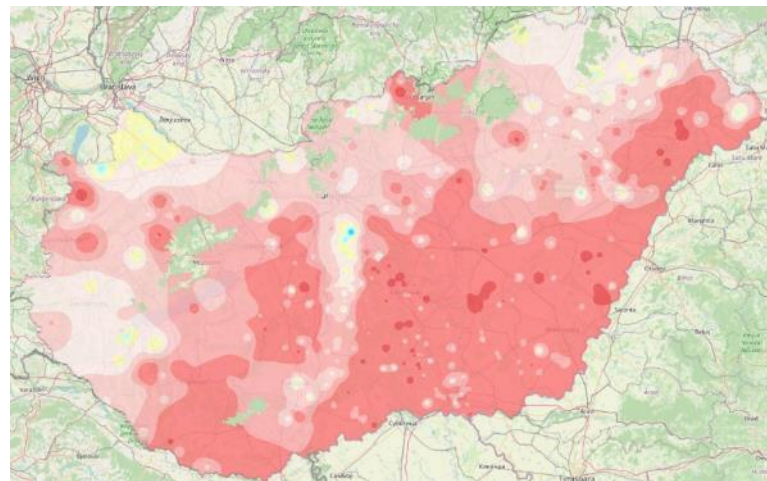
Országos területi csapadékatlag eltérése a sokévi (1991-2020) átlagétékektől, valamint a halmozott csapadékhiány 2021-től (mm)

004191 Tiszaalpár

A 2025 szeptember havi talajvízkészlet országos átlagban 11,37 km³-rel kevesebb, mint a 30 éves átlagérték. A talajvízkészletek a hazai Tisza vízgyűjtőn rendkívüli mértékben csökkennek, a sokévi átlaghoz viszonyítva a hiány szeptemberben 7,71 km³ volt. A hazai Duna vízgyűjtőn a talajvízkészlet csökkenése kisebb mértékű, a sokévi átlaghoz viszonyítva 3,66 km³ hiány tapasztalható.

Víztestek száma:	30 éves havi átlag km3-ben	szeptember havi vízkészlet	vízkészlet különbség km3
77,00	214	203	-11,37

Víztestek száma:	30 éves havi átlag km3-ben	szeptember havi vízkészlet	vízkészlet különbség km3
29,00	126	119	-7,71

Talajvízkészlet-adatok a hazai Tisza vízgyűjtőn

Víztestek száma:	30 éves havi átlag km3-ben	szeptember havi vízkészlet	vízkészlet különbség km3
48,00	87,96	84,30	-3,66

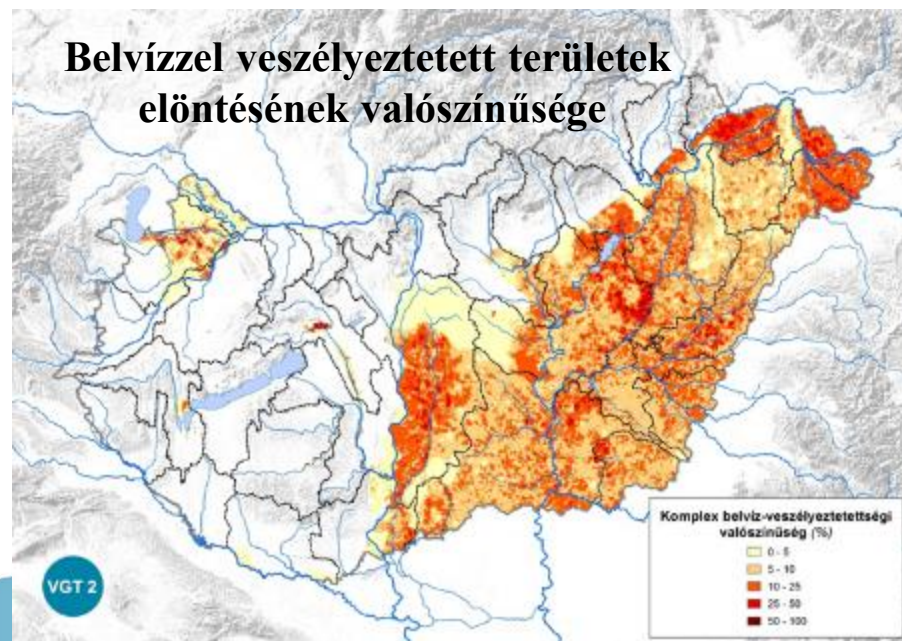
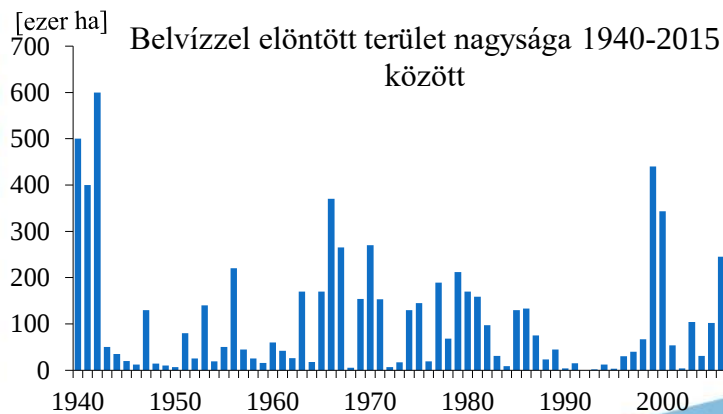
Talajvízkészlet-adatok a hazai Duna vízgyűjtőn

(Árvíz)Belvízgazdálkodás = okszerű tájgazdálkodás

Fenntartható vízgazdálkodás kulcseleme, hogy a belvizek egy részét visszatartsuk, árvizeket kivezessük. A belvízre és az árvízre is szükség van és egyébként sem lehet minden vizet gazdaságosan elvezetni, ezért **a víznek hely kell a tájban!**

A belvíz sem tiszteli az ingatlan határokat, ezért a gazdák és a vízügyi igazgatóságok rendszerszemléletű együttműködése szükséges a belvíz visszatartása, tározása (talajban, mély fekvésű területen, stb.) és/vagy szükség szerint költséghatékony elvezetése érdekében.

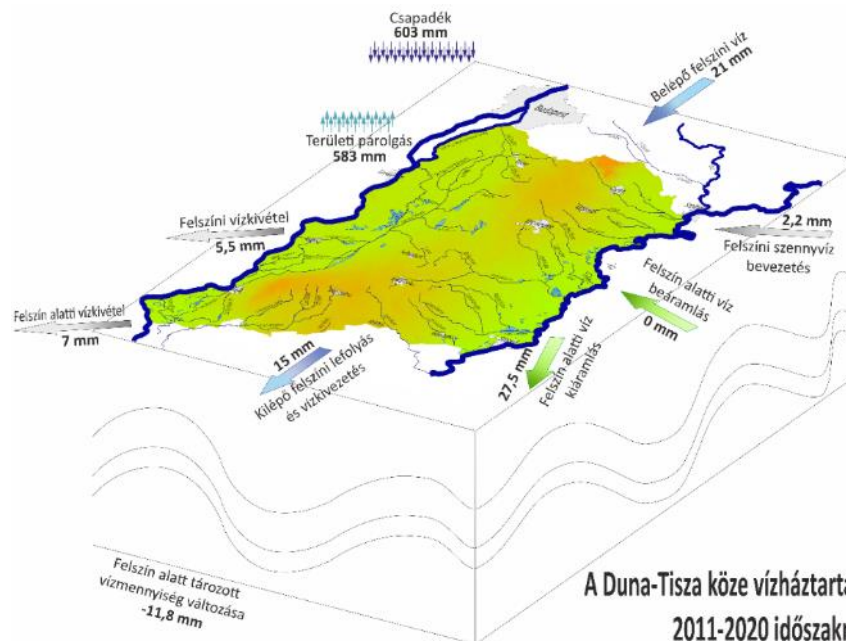
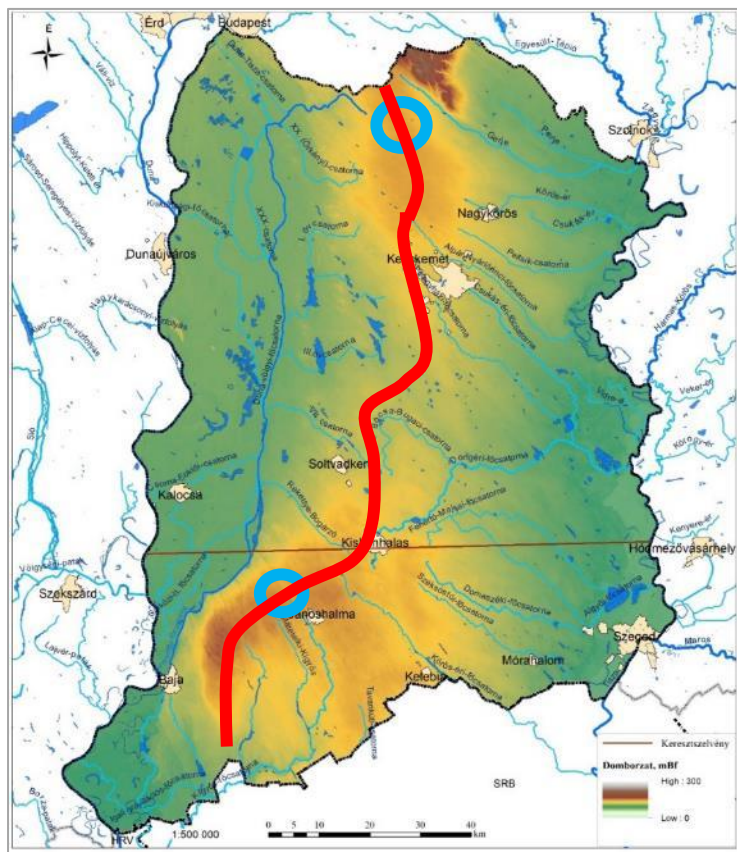
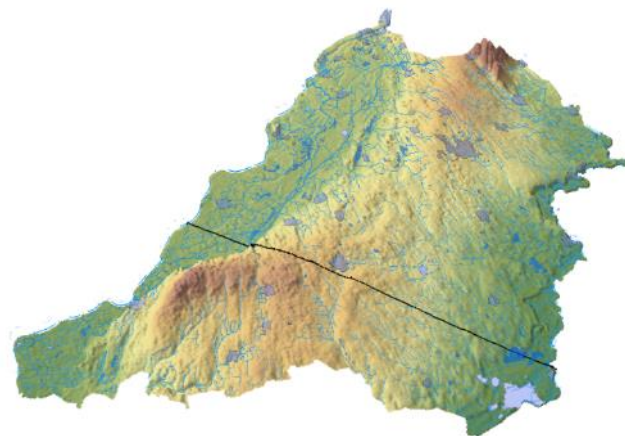
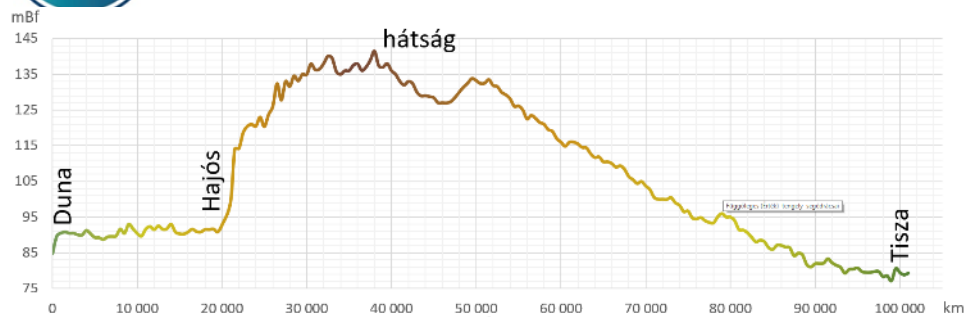
Helyet a víznek.... „Vizet a tájba” program

- Víz helyének megtalálása a tájhasználatban (vízvisszatartásra alapozott tájhasználatváltás)

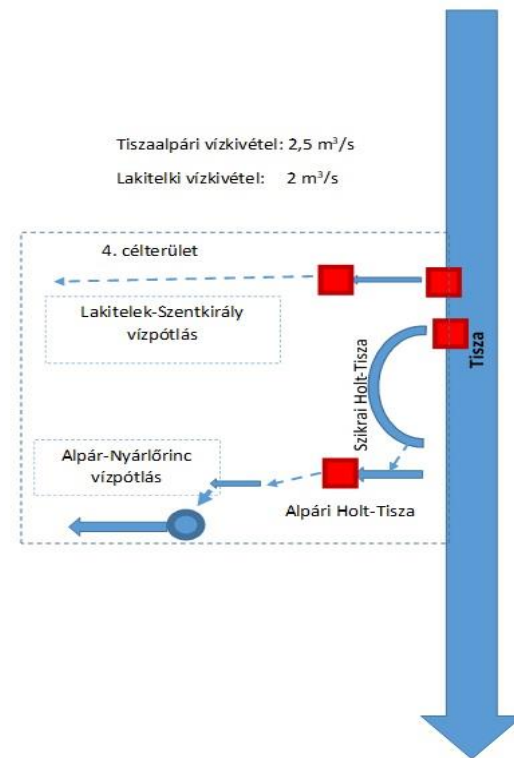
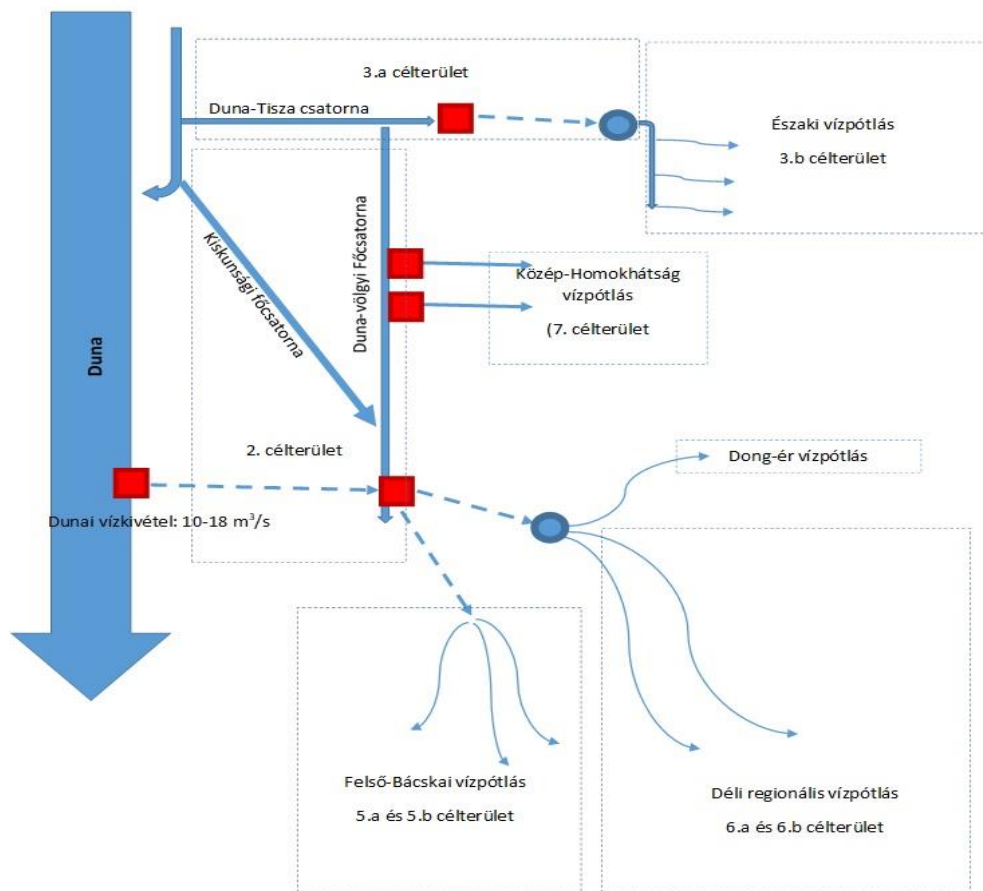
Homokhátság vízgazdálkodási adottságai

A Duna-Tisza köze vízháztartási mérlege
2011-2020 időszakra

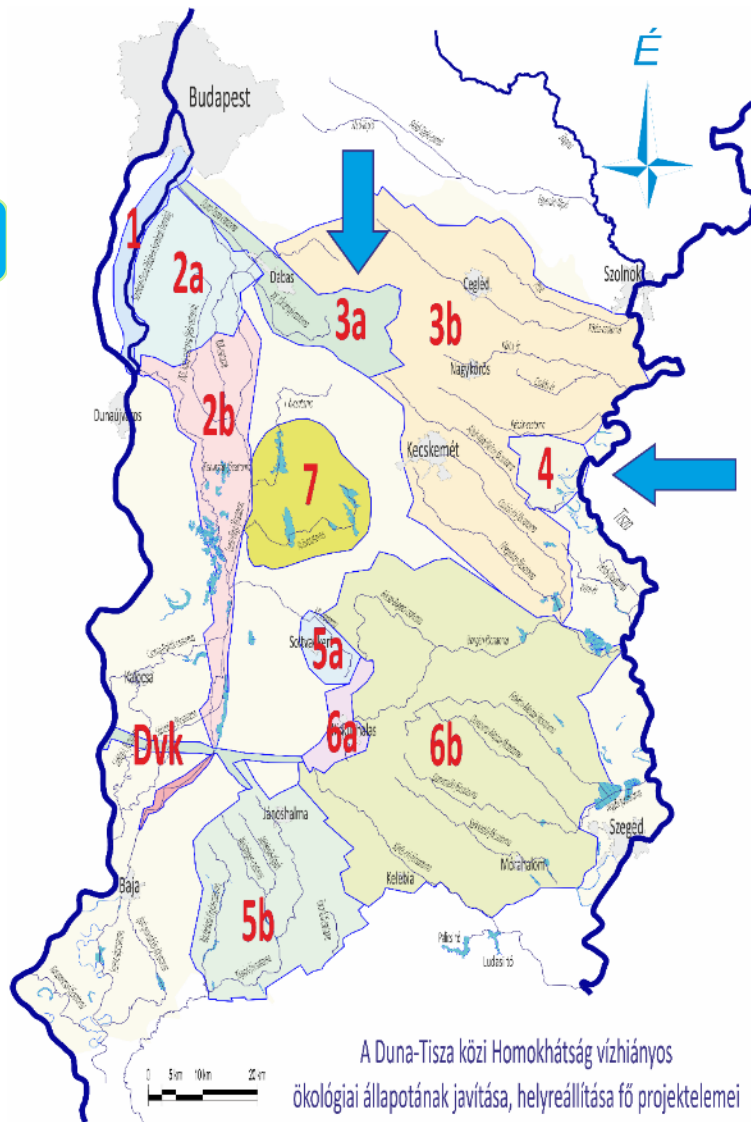
Homokhátság vízgazdálkodási fejlesztésének koncepciója

„A Duna–Tisza közti Homokhátság vízhiányos ökológiai állapotának javítása, helyreállítása” projekt I. és II. ütem

I. ütem: 3a és 4 részterület

KEHOP 1.3.0 forrásból megvalósuló előkészítési-tervezési feladatok befejeződtek.

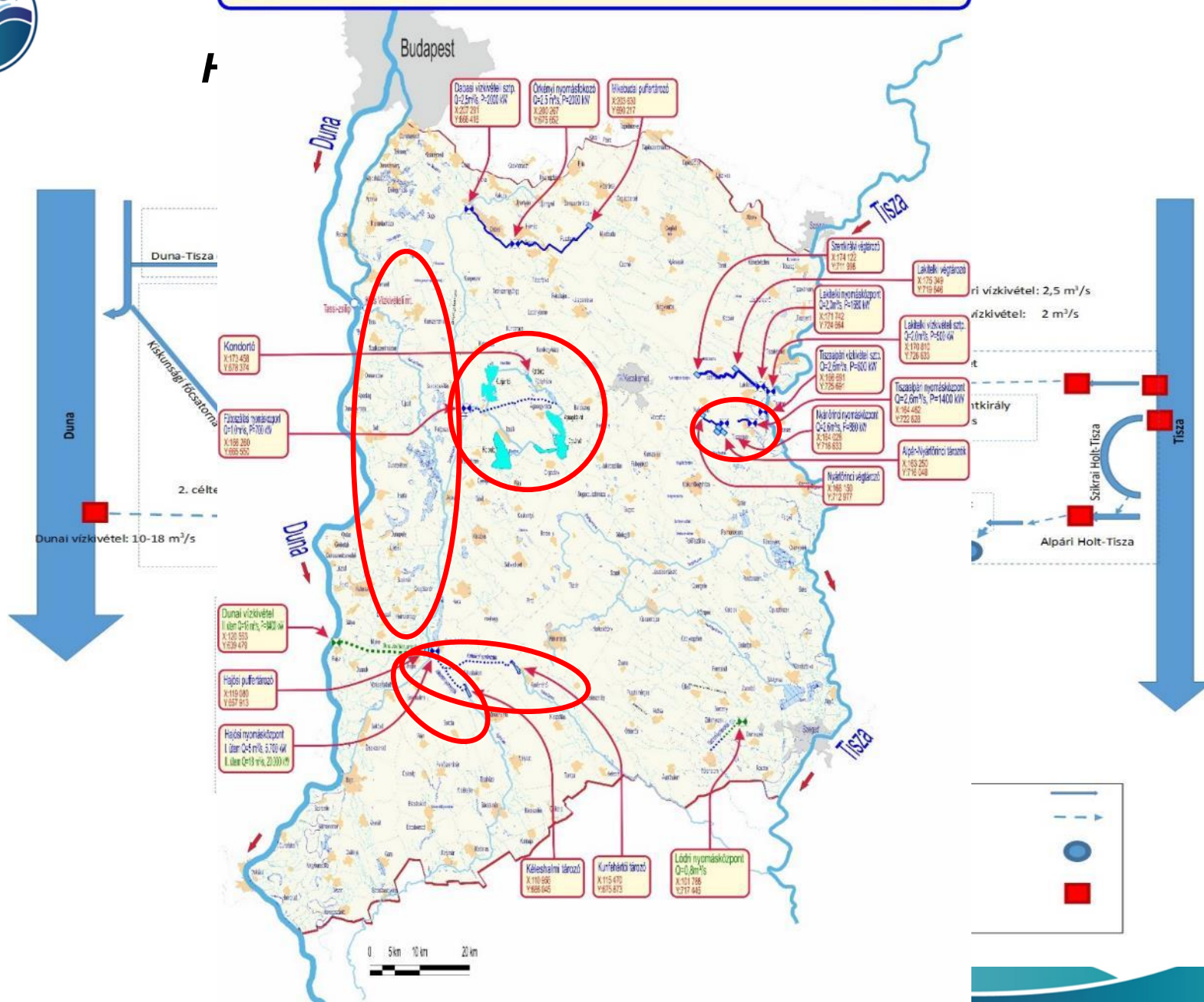

I. és II. ütem fejlesztési részterületei

1. Ráckevei-Soroksári Duna ág vízpótlásának bővítése
2. Kiskunsági-főcsatorna és a Dunavölgyi-főcsatorna vízkészletének növelése
3. Északi regionális vízpótlás és vízvisszatartás
4. Keleti vízpótlás, vízvisszatartás
5. Kígyós vízrendszer vízpótlása
6. Déli regionális vízpótlás
7. Közép-Homokhátsági szikes tavak vízpótlása

Homokhátság vízpótlása projekt - 2024

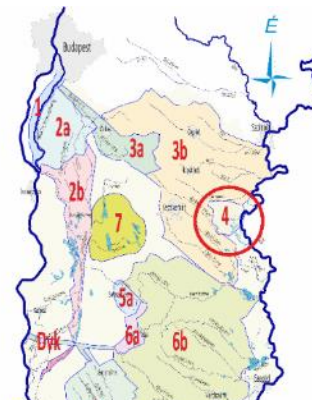

A Szikrai- és az Alpári-Holt-Tisza vízpótlása, valamint a Közép-Homokhátság tiszai vízgyűjtőjének ökológiai állapotjavítása

A 4. célterülethez (Homokhátság vízpótlása I.ütem) tartozó Tiszaalpár és Nyárlőrinc települések vízpótlásának 1. ütemében tervezett beavatkozásai:

- Tiszai vízkivételi sztp. építése 1,3 m³/s vízhozammal
- Szikrai Holt-Tisza kivezető csatorna kotrása
- Összekötő csatorna kotrása
- Tiszaalpári nyomásközpont rekonstrukciója Q=1,3m³/s
- Meglévő DN700 ac.nyomócsövek felújítás 2x0,65 m³/s
- Új DN700 ÜPE nyomócső építése
- Burkolt öntözőcsatorna felújítása, végtározó építése
- Baloghalmi csatorna felújítása
- Alpár-Nyárlőrinci öko-tározó létesítése

- A fenti létesítményekkel és felújítási munkákkal elérhető, hogy Tiszaalpár és Nyárlőrinc összesen Q=1,30 m³/s ökológiai vízhez juthasson. Jelentős vízpótlásban részesülne a Szikrai és az Alpári Holt-Tisza medre, a Tiszaalpári-Nagytó és a tervezett Alpár-Nyárlőrinci tározókból a 42 ha-os vízfelületű ökotározó is, függetlenül a Tisza vízjárástól.
- Érintett települések: Tiszaalpár, Lakitelek és Nyárlőrinc, érintett lakosok: ~13.000 fő

A Dél-Homokhátság ökológiai állapotának javítása, a Dong-ér és Körös-ér vízpótlása I. ütem

Tervezett beavatkozások:

- A Ráckevei (Soroksári) Duna-ágból (RSD) a Tassi zsilipen, majd a Kiskunsági főcsatorna – Dunavölgyi főcsatornán (DVCS) nagyobb beavatkozások nélkül levezethető 3-5 m³/s vízhozam Hajós térségében egy 27 ha-os V=600.000 m³-es víztározó lett tervezve.
- Az I. ütemben ebből a tározóból egy ~10 ha-os, V=200.000 m³-es tározó épülne meg.
- A tározóhoz kiépülne egy Q=2,0m³/s kapacitású vízkivételi szivattyútelep és nyomásközpont 2+1 db 1,0m³/s szivattyú beépítésével.
- Hajósi nyomásközponttól egy 19 km-es DN1400 ÜPE nyomócső épülne ki a Kunfehértói tározóig.

**A vízpótlás összes
hatásterülete: 23 760 ha
Lakosszám: ~ 62 500 fő**

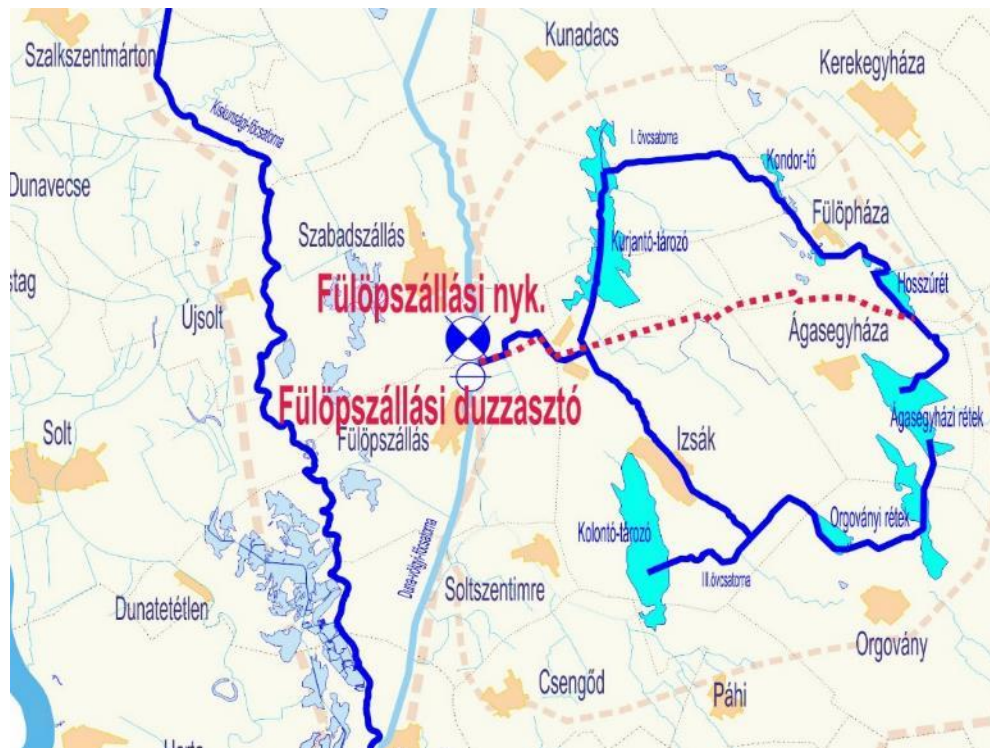
A közép-homokhátsági szikes tavak vízpótlása

•Tervezett beavatkozások:

- A DVCS mederben az állandó üzemvízszint tartásához a mederbe egy duzzasztózsilip kerül építése.
- DVCS balparton egy vízkivételi szivattyútelep és nyomásközpont építése $Q=1,0 \text{ m}^3/\text{s}$ kapacitással.
- egy 20,3 km hosszú DN1000 műanyag nyomócsővel nyomjuk a terület magaspontján lévő Hosszúréti csatornába,
- ahonnan É-i irányba Kondortó- Kurjantó felé és D-i irányba Ágasegyház, Orgoványrét és Kolontó felé lehet kormányozni a vizet
- I. II. III. Övcsatorna és a Kurjantó-Kondortó ök. csatorna felújítása, műtárgyak felújítása, építése

- **Elöntéssel érintett területek:** 4189 ha
- **Hatásterület összesen:** 6000 ha
- **Érintett települések:** 8 település
- **Érintett lakosok:** ~ 20.000 fő

- A 7. célterület a Közép-homokhátsági szikes tavak a Kurjantó, Kondortó, Ágasegyházi-rét, Orgoványrét, Csíraszéki-tó és a Kolontó tavak vízpótlását tartalmazza.

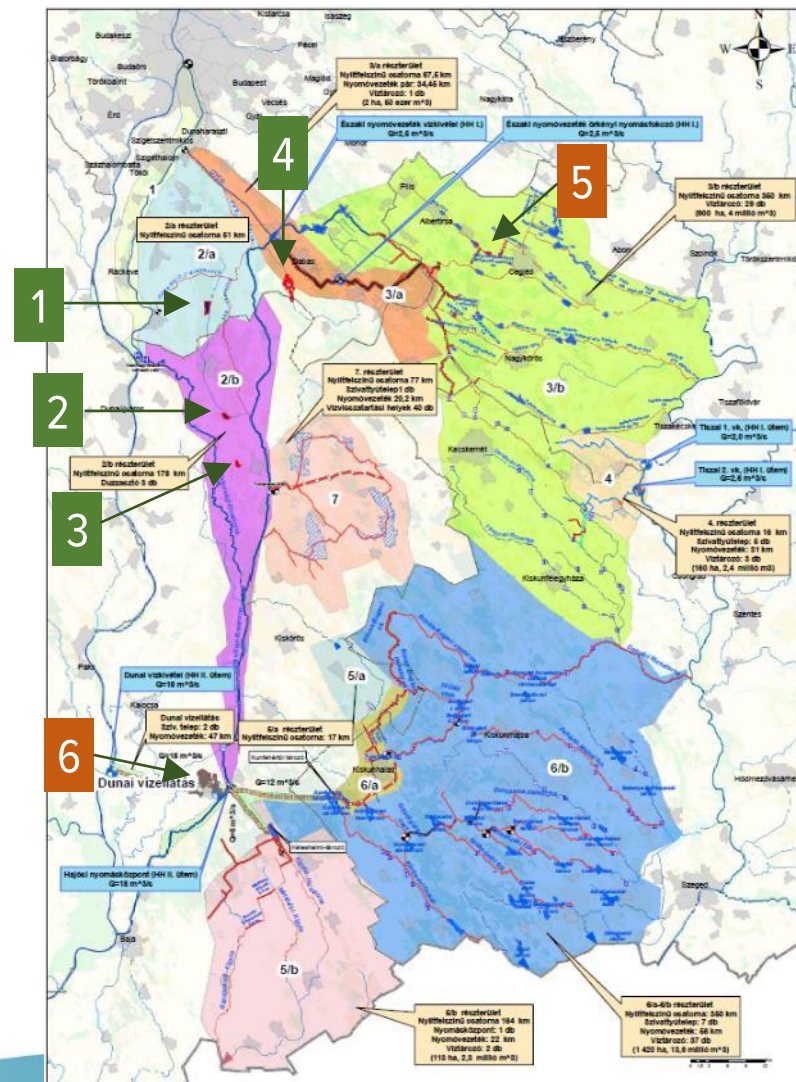
A Dunamenti-síkság vízpótlása, ökológiai állapotának javítása I. ütem

Előzmény: A Dunai vízkészlet hatékony hasznosítása érdekében 2024. év végén egyeztetés kezdődött a Kiskunsági Nemzeti Park és a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságokkal, valamint civil szervezetekkel és gazdálkodókkal.

Cél: Vízbő időszakokban megvalósuló vízvisszatartás támogatása, a többletvizek tájba vezetése;

- a tájhasználathoz, a fenntartható és környezetkímélő tájgazdálkodáshoz igazodó,
- a természetes élőhelyi, életközösségi adottságokat meg nem változtató élőhelyvédelmi célú *sekély árasztás, területi vízvisszatartás*

Natura2000 területeken: vízborítás 0,1-0,4 m, fő időszak novembertől-márciusig

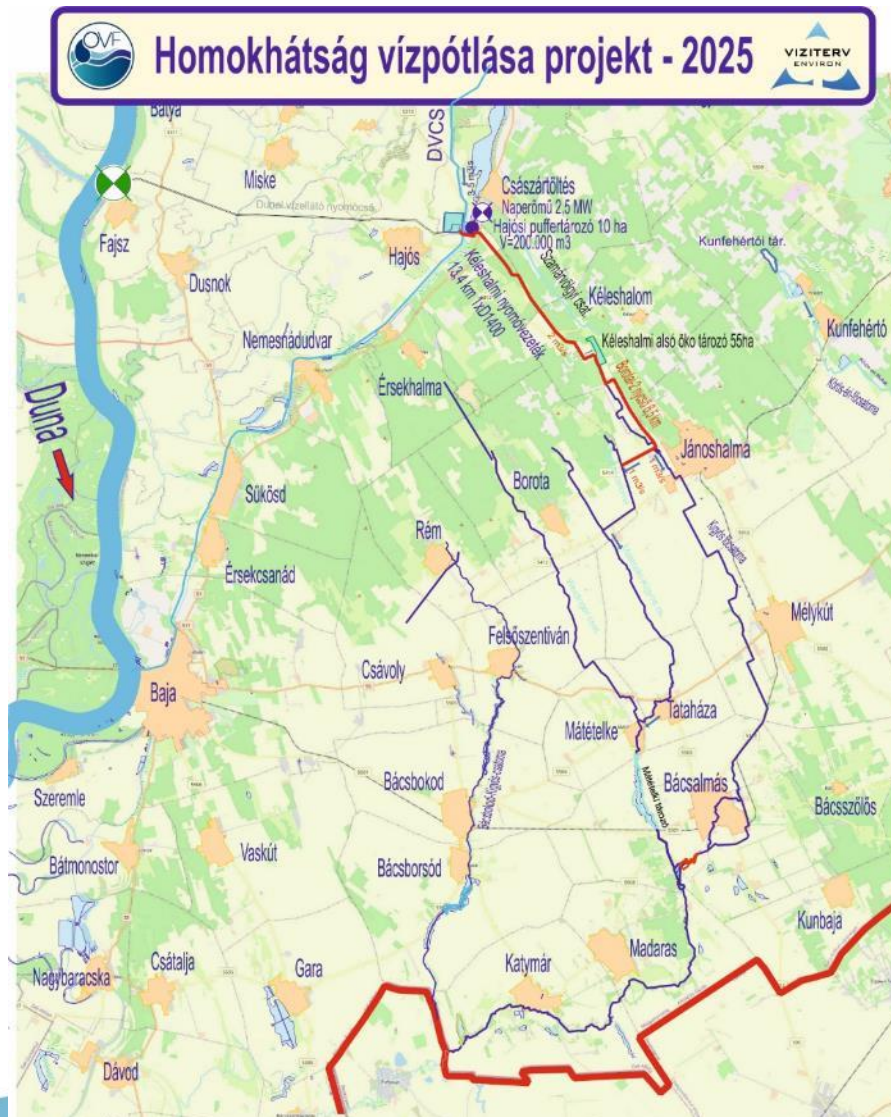

A Dél-Homokhátság ökológiai állapotának javítása, a bácskai területek vízpótlása I. ütem

A Kígyós főcsatornán keresztül megtáplálható a Bácsalmási és a Kígyós alsó tározómedrek, ill. vízkivételi lehetőséget nyújt a mezőgazdaságnak.

A Mátételki-Kígyós csatorna közvetlenül táplálja a Mátételki tározót, mely ökológia célokat is szolgál

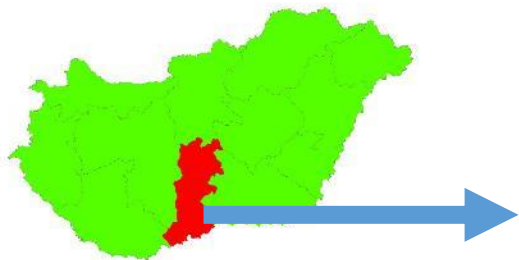
A vízpótlás összes hatásterülete: 10 237 ha
Érintett települések: 11 település
Lakosság: ~ 33,000 fő

The background of the slide is an aerial photograph of Margitsziget, an island in the Danube River. The river flows from the top left towards the bottom left, curving around the island. The island is covered in dense green trees and vegetation. The surrounding landscape consists of flat, open fields in shades of brown and yellow, with some distant trees and structures visible on the horizon.

A Margitta-sziget vízgazdálkodási helyzete és fejlesztési lehetőségei

A vizsgált terület bemutatása – Margitta-sziget/Mohácsi-sziget

Területe: 277 km²

Települések, lakosság:

8 település - ~ 10 300 fő

Vízrendszer:

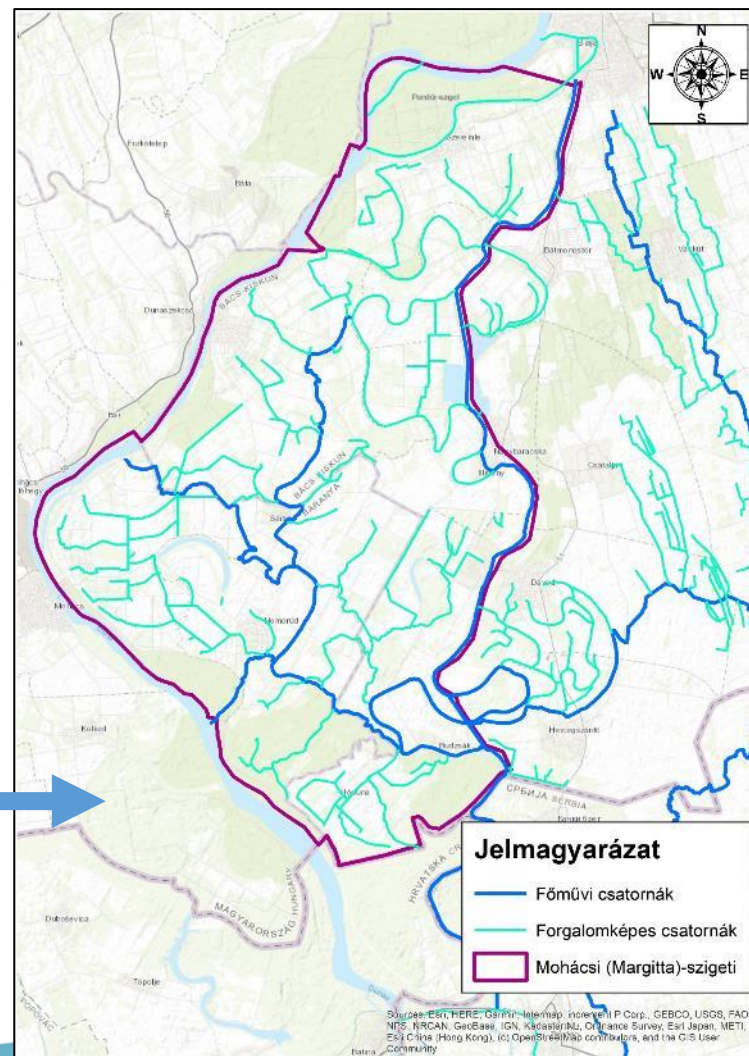
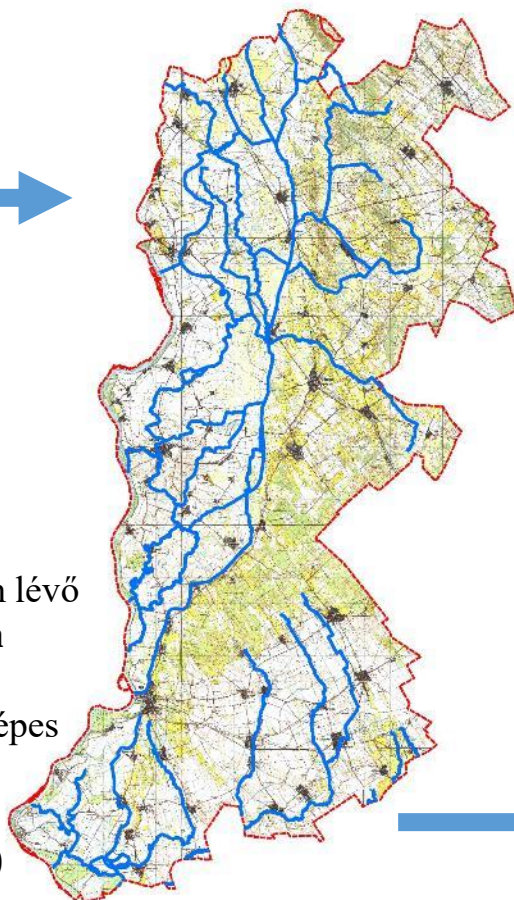
Kizárólagos állami tulajdonban lévő
főcsatornák hossza: **82,058 km**

Társulatoktól átvett forgalomképes
csatornák hossza: **107 km**

Tározók: 1 db (Kadia-Ó-Duna)

Vízszintszabályozó műtárgyak: **30 db**

Szivattyútelepek: **7 db (5,7 m³/s)**

Margitta-sziget

Területi sajátosságok

Duna bal parti árvízvédelmi töltés és a Ferenc-tápcsatorna által lehatárolt lefolyástalan terület.

Elhanyagolható esésviszonyok, kismértékben nyugatról keleti irányba azaz a Dunától a Ferenc-tápcsatorna irányába lejt, síkvidéki táj.

Belvízmentesítés

Hercegszántói sziv. tp. ; Karapancsai sziv. tp.; Újfoki szivattyútelep;

Vízpótlás

- Vízkezeléssel
(FTCS-ből, amennyiben a Duna Bajánál ~300 cm-nél magasabb)
- Szivattyúsan Kandafoki vízpótló mű segítségével

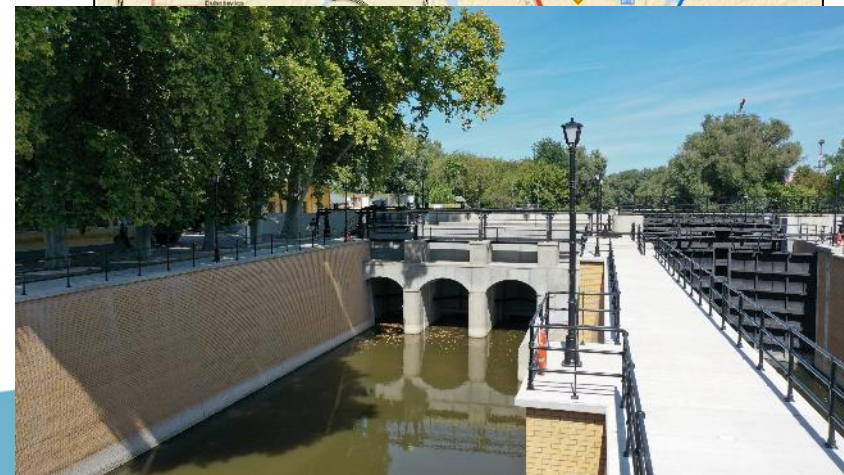
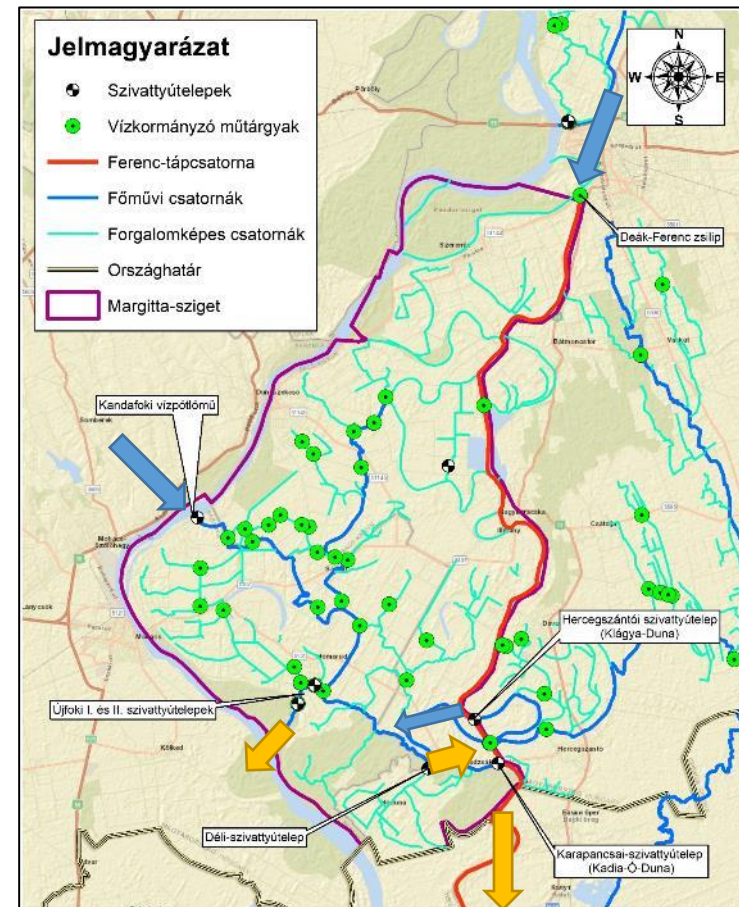
Főcsatornák

- Északi-főgyűjtő
- Karapancsai-főcsatorna (kettős funkció)
Belvízmentesítő csatorna, egyúttal a vízpótlási útvonal gerince

Ferenc-tápcsatorna

Vízszintszabályozás

- Baja, Deák Ferenc zsilip (gravitációs bevezetés a dunai vízállás függvényében)
- Bezdán, Sebesfoki-zsilip (Szerb Köztársaság)

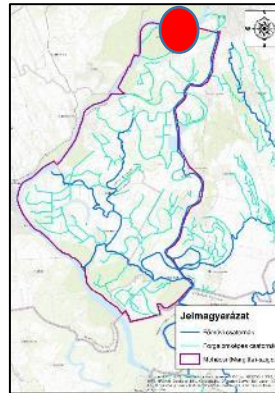

Deák Ferenc-zsilip

Árvízvédelmi fővédvonal szerves része

1. üzemállapot: árvizes üzem

Üzemeltetési utasítás: műtárgyhidraulikai; szerkezeti; statikai; árvíz kockázat-biztonsági számítások >> a zsiliptáblákat zárt állapotban kell tartani

2. üzemállapot: vízpótló üzem

Feltétel: Megfelelő dunai vízállás /~ Baja 300 cm felett/

Téves helyi közvélekedés: „magas a műtárgy küszöbszintje”

A gravitációs vízbevezetést nem korlátozza a műtárgy szerkezeti (pl. alaplemez; zsilipkamra) magassága és kialakítása. A vízpótlás gravitációsan kizárólag akkor lehetséges, ha a Duna (Sugovica) vízszintje magasabb mint a Ferenc-tápcsatorna vízszintje.

3. üzemállapot: vízpótlás gravitációsan nem lehetséges

Ok: Alacsony dunai vízállás ~ Baja 300 cm alatt

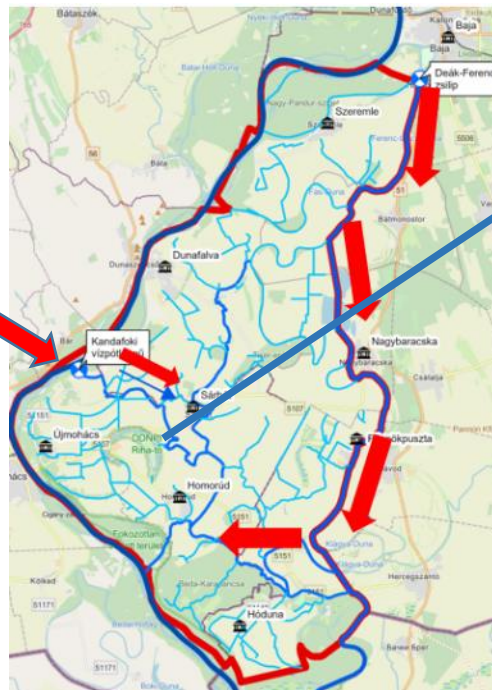

Vízpótlás érdekében megtett főbb intézkedések

A vízkészlet-gazdálkodás szerkezeti átalakítása korábban elkezdődött

- **Műtárgy építése a Ferenc-tápcsatornából történő vízkivezetés biztosítása érdekében (2013)**
- **Kadia tározó kiépítése (2014)**
- **Vízormányzó műtárgyak , zsilipek felújítása (2018; 2019)**
- **Kandafoki-szivattyútelep üzemembe állítása (2021;2025)**
- **Mederfenntartási munkák folyamatosan (2025. évben 65 km hosszban csak a Margitta-szigeten)**

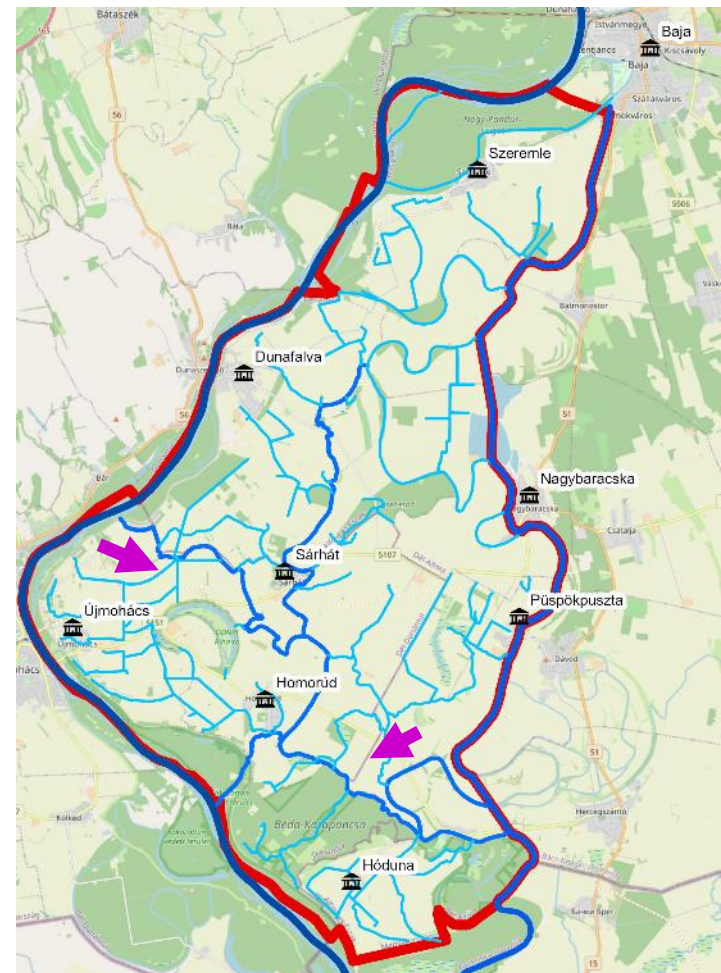
Riha-tó

Hidrológiai jellemzők	2025. július-augusztusi vízpótlást megelőzően	2025. július-augusztusi vízpótlást követően
Vízbevezetés helye	Duna, Kandafoki vízpótló mű; Ferenc-tápcsatorna, Deák Ferenc-zsilip	
Riha tó Vízállás [cm]	9	48
Riha tó tározott térfogat [ezer m ³]	150	405

Vízpótlás hatása (2025. július-augusztus)

- Vízhozamok:
 - Kadia-tározó irányából: 270 l/s
 - Kandafoki vízpótló mű irányából 500 l/s
- Vízkészletek növekedése:
 - Tározók és csatornák:
összesen mintegy 600 ezer m³ vízkészlet-növekedés

Fejlesztési koncepciótervek

Főbb létesítmények

- Szivattyútelepek
- Szivornya
- Új zsilipek
- **Ferenc-tápcsat.: víz-visszatartás új műtárgyakkal**
- Holtmeder megnyitás
- Napelemes esésnövelő szivattyútelep
- Meglévő zsilipek felújítása
- Fenntartógép beszerzések

Részlettervek kidolgozásának időigénye jelentős.
Megvalósítás ütemekre bontva szükséges.

Térséget érintő 2025-ben és 2026-ban tervezett fejlesztések (I. ütem)

Megnevezés

Napelemfejlesztés Kandafoki szivattyútelepen

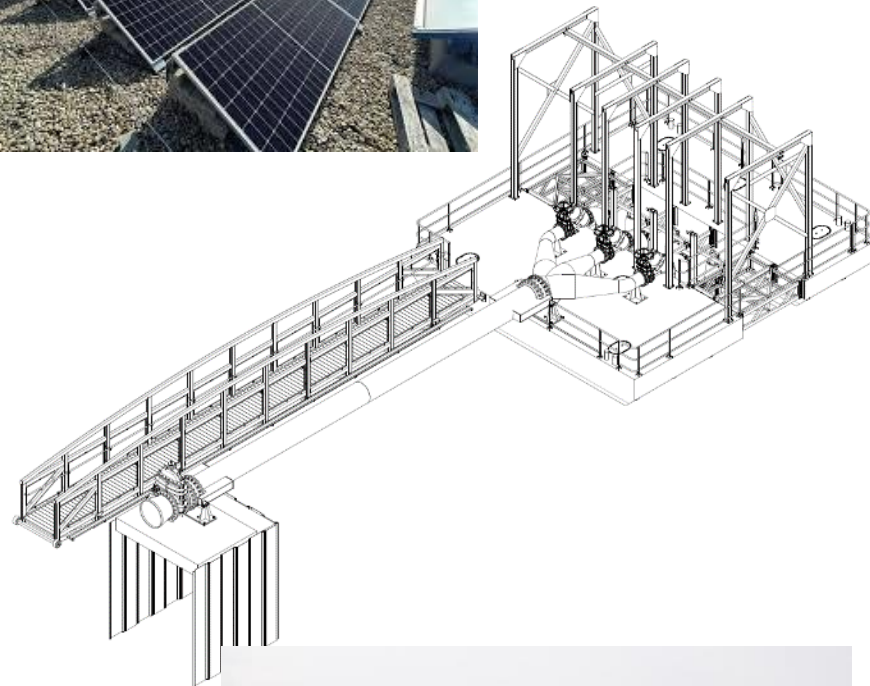
1 db csőszivattyú beszerzése a Kandafoki vízpótló műhöz

Úszó vízkivételi mű létesítése és úszóműre telepíthető szivattyú beszerzése a Kandafoki vízpótló műhöz

Vízszállító képesség fenntartását szolgáló csatornahálózati fenntartási munkák

Ferenc-tápcsatorna vízkészletének megőrzését célzó tervezési feladatok (Margitta-sziget fejlesztési terv részleteink kidolgozása)

Kétéltű hínárvágó gép beszerzése

A MI VÍZÜGYÜNK

Köszönöm a figyelmet!